

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет пожежної безпеки

Кафедра автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дослідження пожеж»

професійна обов'язкова

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньо-професійною програмою

«Пожежна безпека»

(назва освітньої програми)

підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

(найменування освітнього ступеня)

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

(код та найменування галузі знань)

за спеціальністю 261 «Пожежна безпека»

(код та найменування спеціальності)

Рекомендовано кафедрою автоматичних систем безпеки та
(назва кафедри)

інформаційних технологій на 2021- 2022 навчальний рік.

Протокол від «25» серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни

«Дослідження пожеж»

(назва навчальної дисципліни)

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни, дозволяє опанувати підходи та методи дослідження пожеж, які є найбільш поширеними об'єктами пожежно-технічної експертизи, ознайомитися з методами дослідження пожеж та пожежної експертизи, розвинути навички у роботі з речовими доказами, навчитися розуміти отримані експериментальні дані, робити висновки на їх основі. Крім того вивчення дисципліни дозволяє поглибити знання, що одержані при вивченні інших дисциплін, оскільки питання дослідження пожеж, встановлення причин їх виникнення та розвитку включають раціональний аналітичний комплекс різноманітних теоретичних знань.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Дерев'янюк Олександр Анатолійович, доцент кафедри автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій факультету пожежної безпеки, кандидат технічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 323. Робочий номер телефону – 707-34-16.
E-mail	derevynkoaa@gmail.com
Наукові інтереси	<ul style="list-style-type: none">- дослідження пожеж, методика проведення пожежно-технічних експертиз;- дослідження динамічних характеристик елементів установок автоматичного пожежогасіння;- дослідження систем і елементів забезпечення протипожежного захисту об'єктів різного призначення, підвищення їх надійності та ефективності;- моделювання процесів роботи кінцевих пристроїв установок пожежогасіння;
Професійні здібності	<ul style="list-style-type: none">- професійні знання та практичний досвід з дослідження пожеж, встановлення причин пожеж, виконання пожежно-технічних експертиз;- науково-практичний досвід у галузі автоматичних систем протипожежного захисту;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<ul style="list-style-type: none">- виконавець ряду пожежно-технічних експертиз;- десятирічний досвід практичної роботи на посаді інженера-дослідника та старшого інженера дослідно-випробувальної лабораторії м. Харкова (ДВЛ УПО УВС Харківського облвиконкому).- керівник та виконавець ряду НДР у галузі пожежної безпеки;- кандидат технічних наук за спеціальністю пожежна безпека;

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Практичні заняття проводяться у тому числі з використанням спеціалізованого обладнання відповідно до тем на базі Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 323. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Практичні заняття проводяться у тому числі з використанням спеціалізованого обладнання відповідно до тем, як на базі університету, так і на базі дослідної випробувальної лабораторії ГУ ДСНС України у харківській області. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 323. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни «Дослідження пожеж»: набуття здобувачами вищої освіти знань та практичних навичок, що необхідні для розв'язання задач, пов'язаних із з встановленням причин пожеж в періоді їхнього гасіння та після ліквідації, здатність аналізувати фізичні закономірності формування та виявляти ознаки осередку пожежі, особливості виникнення та розвитку.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійна обов'язкова
Рік підготовки	2021-2022
Семестр	2
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
- лекції (годин)	6

- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	
- лабораторні заняття (годин)	
- курсова робота (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	82
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	диференційний залік

Передумови для вивчення дисципліни

Найбільш успішне опанування дисципліни базується на знаннях, що отримані при вивченні дисципліни «Будівлі і споруди та їх поведінка в умовах пожежі».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Пожежна безпека» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	
Відшуковувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію.	ПРН17
Аналізувати фізичні закономірності формування та ознаки осередку пожежі, особливості виникнення розвитку та встановлення причин пожежі.	ФРН19.
Дисциплінарні результати навчання	
Знання закономірностей та особливостей розвитку і розповсюдження пожеж.	
Знання методики проведення дослідження пожеж та методики проведення пожежно-технічної експертизи.	
Знання фізичних принципів та методів, на яких базується робота приладів, що використовуються для дослідження пожеж, визначення їх осередків.	

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК1
Здатність аналізувати причини виникнення пожеж та вибухів і визначати критичні значення небезпечних чинників пожежі та вибуху	ФК22.

Очікувані компетентності з дисципліни	
Здатність проводити дослідження пожеж та оформлювати матеріали дослідження	
Здатність проводити експертизу пожеж та готувати проекти експертних висновків.	
Здатність проводити дослідження з використанням приладів, які дозволяють визначити після пожежі сліди впливу вогню на конструктивні елементи будівель та обладнання.	

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1

Тема 1.1 Дослідження пожеж. Загальні відомості.

Тема 1.2. Місце виникнення пожежі з точки зору кримінального процесу.

Поняття осередку пожежі. Значення правильного встановлення місця виникнення пожежі (осередку пожежі).

Тема 1.3. Порядок спільних дій ДСНС, Національної поліції України та Експертної служби на пожежі. Порядок взаємодії ДСНС, поліції та експертних служб під час проведення огляду місця пожежі, та інших подій, пов'язаних з пожежами. Організація взаємодії під час розгляду заяв і повідомлень про правопорушення, пов'язані з пожежами.

Тема 1.4. Виникнення, розвиток та формування ознак горіння. Сліди впливу вогню і температури в умовах пожежі. «Константи» пожежі. Зони розвитку пожежі. Причини утворення осередкових зон. Основні види ознак для визначення осередку пожежі за станом конструкцій, предметів і матеріалів після пожежі. Руйнування і сліди горіння у осередку пожежі при недостатньому газообміні. Руйнування і сліди горіння у осередку пожежі при сприятливих умовах для горіння.

Тема 1.5. Ознаки осередку в місці виникнення пожежі. Осередок пожежі в перекритті і покритті. Ознаки осередку в місці виникнення пожежі на меблях і устаткуванні приміщень. Ознаки осередку при виникненні пожежі усередині устаткування. Ознаки осередку в місці виникнення пожежі на виробничому або іншому спеціальному устаткуванні. Випадки, коли ознаки осередку в місці

виникнення пожежі не утворюються.

Тема 1.6. Ознаки осередку, що утворюється над місцем виникнення пожежі. Ознаки осередку над місцем виникнення пожежі на горючих перекриттях. Ознаки осередку над місцем виникнення пожежі на металевих елементах. Ознаки осередку над місцем виникнення пожежі на неспалених перекриттях. Ознаки осередку над місцем виникнення пожежі для випадків, коли конструкції над осередком пожежі не збереглися.

Тема 1.7. Осередковий конус. Причини утворення і характер ознак осередкового конусу. Непрямі ознаки осередку пожежі. Ознаки спрямованості поширення горіння. Послідовно загасаючі (наростаючі) поразки

МОДУЛЬ 2

Тема 2.1. Інструментальні методи визначення осередків пожеж. Дослідження електротехнічних об'єктів. Методи дослідження обгорілих залишків лакофарбових покриттів. Методи виявлення і дослідження слідів легкозаймистих і горючих рідин у речових доказах. Методи визначення пожежонебезпечних характеристик рідин, твердих речовин.

Тема 2.2. Метод встановлення осередку пожежі по площі пожежі. Метод встановлення осередку виникнення пожежі з використанням конфігурації зон пожежі. Метод встановлення осередку пожежі за допомогою ультразвукових хвиль. Метод визначення осередку пожежі по дослідженню обвуглених залишків деревини. Добір проб обвуглених залишків деревини на місці пожежі.

Тема 2.3. Визначення осередку пожежі по показанням очевидців. . Оцінка показань очевидців при визначенні осередку пожежі. Питання, що ставляться на вирішення пожежно-технічної експертизи та її висновки. Дослідження пожеж та вихідні дані, можливі допущення при розрахунках. Робота дослідних випробувальних лабораторій ДСНС .

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти заочна (дистанційна)				
	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота, у том числі виконання курсової роботи
2- й семестр					
Модуль 1					
Тема 1.1	12	2			10
Тема 1.2	10				10
Тема 1.3	10				10
Тема 1.4	10				10
Тема 1.5	10				10
Тема 1.6	10				10
Тема 1.7	10				10
Разом за модулем 1	72	2			70
2- й семестр					
Модуль 2					
Тема 2.1	6	2			4
Тема 2.2	6		2		4
Тема 2.3	6	2			4
Разом за модулем 2	18	4	2		12
Разом	90	6	2		82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Метод встановлення осередку пожежі за допомогою ультразвукових хвиль.	2
	Разом	2

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є диференційний залік, відповіді та презентації результатів роботи на семінарському та практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі індивідуального та фронтальних опитувань, виконання практичних завдань. Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	1	3	3
	семінарські заняття			
	за виконання контрольної (модульної) роботи (модульний контроль)*		20	20
	захист контрольної (модульної) роботи		20	20
Разом за модуль 1				43
Модуль 2	лекції	2	3	6
	практичні заняття*	1	11	11

	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	20	20
	За захист контрольної (модульної) роботи		20	20
Разом за модуль 2				57
Разом за поточний контроль		100		
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться у вигляді вільного спілкування та експрес опитування на лекціях, практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі і самостійної роботи за темами).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на *лекційному занятті*:

- 1 бал- постійне відволікання, заняття сторонніми справами під час лекції;
- 2 бали - пасивна присутність на лекції;
- 3 бали- постійна, зацікавлена та активна робота на лекції, вірні відповіді на 1-2 питання при зверненні викладача до аудиторії.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на *практичному занятті*:

- 1 бал- неодноразове відволікання від виконання завдань, заняття сторонніми справами під час практичного заняття; не надання жодної відповіді на запитання при підсумковому опитуванні наприкінці заняття;
- 3 бали- пасивна присутність на практичному занятті з поверхневим відпрацюванням всіх навчальних питань та не надання відповідей на більшість запитань при підсумковому опитуванні наприкінці заняття;
- 5 балів - пасивна участь у відпрацюванні всіх навчальних питань підгрупою, надання поверхневих відповідей при опитуванні за підсумками заняття;
- 7 бал- відпрацюванні всіх навчальних питань, надання аргументованих відповідей на більшість питань при підсумковому опитуванні наприкінці заняття;
- 9 балів- активна участь у відпрацюванні всіх навчальних питань, надання аргументованих відповідей при опитуванні за підсумками заняття;
- 11 балів- організована, наполеглива робота у відпрацюванні всіх навчальних питань, надання аргументованих відповідей при опитуванні за підсумками заняття, надання консультативної допомоги членам підгрупи під час проведення заняття.

Модульний контроль.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і проводиться після завершення вивчення відповідного модулю у часи консультацій або самопідготовки. Виконання модульної контрольної роботи є альтернативою активної роботи на семінарі та лекціях. Робота складається з декількох теоретичних питань в залежності від кількості невідпрацьованих здобувачем тем у

модулі і може проводитися у формі співбесіди.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт:

20 балів - розкриті у повному обсязі та вирішені п'ять завдань, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично та без помилок представлені відповіді та результати;

16 балів- розкриті у повному обсязі та вирішені чотири завдання, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично та без помилок представлені відповіді та результати; одне питання розкрито частково;

12 балів- розкриті у повному обсязі та вірно вирішені три завдання, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично та без помилок представлені відповіді та результати; всі інші питання розкрити частково;

8 балів- розкриті у повному обсязі та вірно вирішені два завдання, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично та без помилок представлені відповіді та результати; два питання розкрити частково;

4 балів- поверхнево розкриті та частково вирішені всі завдання,

0 балів- одне та більше завдань зовсім не розглянуто.

Розподіл балів, які отримують здобувачі при захисті модульних контрольних робіт наступні:

2 бали - здобувач володіє матеріалом питання на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими поняттями;

5 балів - здобувач відповідає на питання на елементарному рівні засвоєння, викладає матеріал у вигляді власних міркувань;

8 балів - здобувач володіє матеріалом питання на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину;

11 балів - здобувач володіє матеріалом питання на рівні, вищому за початковий та здатний за допомогою екзаменатора логічно відтворити значну його частину;

14 балів - здобувач може дати відповідь на значну частину питання, за допомогою екзаменатора, може аналізувати навчальний матеріал, робити висновки;

17 балів - здобувач здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень;

20 балів - здобувач вільно висловлює відповідь на питання і власні думки, самостійно оцінює різноманітні практичні та життєві явища і факти з цього питання, виявляючи особисту позицію.

Перелік теоретичних питань для підготовки до захисту модульних контрольних робіт

Модуль 1

- Що являє собою протокол огляду місця пожежі? Яку основну і службову інформацію він повинен містити?
- З якими матеріалами доводиться мати справу пожежного фахівця під час підготовки висновку по пожежам, при написанні пожежно-технічної експертизи?
- Як формуються висновки про причини пожежі?
- Як класифікуються висновки за ступенем достовірності?
- Що таке спеціальні знання? Які існують форми використання і пред'явлення спеціальних знань в кримінальному судочинстві?
- Перерахуйте основні класи судових експертиз. У чому полягають спеціальні знання пожежно-технічного експерта?
- Які теплофізичні фактори сприяють розвитку процесу мікробіологічного самозаймання?
- Хто такий фахівець? Перерахуйте права і обов'язки фахівця, підстави для відводу фахівця.
- У чому полягає відмінність в правовому статусі і обов'язки експерта і фахівця; особливості їх роботи на всіх стадіях процесуальних дій, включаючи судові засідання.
- Що розуміється під безпосередньою (технічною) причиною пожежі?
- Яким шляхом виробляється встановлення причини пожежі?
- На якій стадії огляду місця пожежі вилучаються речові докази, як це робиться і як процесуально оформляється?
- Як слід проводити відбір проб для лабораторних досліджень при дослідженні та розслідуванні пожеж.
- Охарактеризуйте сфери використання комп'ютерної техніки в пожежно-технічну експертизу.
- Охарактеризуйте основні кваліфікаційні ознаки підпалу.
- Охарактеризуйте області застосування розрахункових методів в експертизі пожеж.
- Який існуючий рівень використання ЕОМ на різних етапах роботи з розслідування пожеж?
- Охарактеризуйте непрямі ознаки підпалу, які виявляються на різних стадіях робіт з розслідування пожеж (на шляхах проходження до місця пожежі, при прибутті на не ліквідували пожежу, під час огляду місця пожежі).
- Які основні типи ініціаторів горіння застосовуються при підпалах? Наведіть приклади. Опишіть методи і прилади, які використовуються при виявленні ініціаторів горіння на місці пожежі.

Модуль 2

- Які інструментальні методи застосовуються при дослідженні теплових електронагрівних елементів (ТЕНів)?
- Охарактеризуйте можливі аварійні режими в електроосвітлювальних

приладах, в яких використовуються лампи розжарювання. Поясніть порядок відпрацювання версії про причетність до виникнення пожежі ламп розжарювання.

- Якими інструментальними методами досліджуються пошкоджені лампи розжарювання?

- У яких випадках висувається і як відпрацьовується версія про причетність до виникнення пожежі електротехнічних приладів і пристроїв? Що входить в поняття "електромережа"?

- Що являють собою і як виявляються сліди горіння ЛЗР і ГР на оточуючих конструкціях?

- Поясніть порядок дослідження електропроводів, в тому числі електропроводів в металевих оболонках.

Як досліджуються електропроводи

- Охарактеризуйте інструментальні методи дослідження матеріальних об'єктів, які вилучені з місць пожеж, їх сфери застосування.

- Перерахуйте види теплового прояву механічної енергії і опишіть їх пожежну небезпеку. Як відпрацьовується версія про виникнення пожежі від тертя?

- У яких промислових процесах можливе виникнення механічних іскор? У чому різниця між активними і пасивними механічними іскрами? (Поясніть прикладами).

- Як виникає статична електрика, і в яких процесах воно може накопичуватися? Які середовища здатні займатися від розрядів статичної електрики? Поясніть порядок відпрацювання версії про причетність до виникнення пожежі розрядів статичної електрики?

- Які фізичні фактори можуть впливати на розвиток тліючого горіння? Які матеріали виявляють схильність до тліючого горіння? За яких умов може виникнути тління горючих рідин?

- За якими ознаками встановлюється протікання процесу тліючого горіння? Які інструментальні методи можуть при цьому застосовуватися?

- За яких умов і в яких середовищах і матеріалах можливе виникнення горіння від джерела запалювання малої потужності?

- Як утворюються і як виглядають ознаки виникнення пожежі від тліючого тютюнового виробу на оточуючих конструкціях і предметах?

- Як відпрацьовується версія про виникнення пожежі від джерела запалювання малої потужності?

- Перерахуйте основні види процесів самозаймання. У чому сутність теплового самозаймання речовин і матеріалів? Перерахуйте кваліфікаційні ознаки, за якими можна виявити протікання цього процесу. Як визначається схильність речовин до самозаймання?

- У чому сутність хімічного самозаймання, мікробіологічного самозаймання речовин і матеріалів? Перерахуйте кваліфікаційні ознаки, за якими можна виявити протікання цих процесів.

- Які процеси найчастіше призводять до пожеж автомобілів? Яка послідовність дій пожежного фахівця при встановленні вогнища і причини пожежі в легковому автомобілі?

Політика викладання навчальної дисципліни

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни та відвіданні занять повинні бути уважними, брати активна участь в обговоренні навчальних питань, як на семінарських, практичних заняттях, так і на лекціях. Від них вимагається сумлінне виконання навчальної програми та уважне ставлення до розкладу занять з навчальної дисципліни. Неприпустимими є пропуски та запізнень на заняття (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

Несвоєчасне виконання поставленого індивідуального завдання, термінів його захисту, ліквідації заборгованості завдання впливає на відсоток зниження оцінки. Під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів, повинен дотримуватися політики доброчесності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Пожежна безпека» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 "Цивільна безпека". Харків, 2021.

2. Дерев'янюк О.А., Оксєом Т.Ю., Литвяк О.М., Дурєєв В.О. Прилад для вимірювання товщини обвугленого шару деревини. Патент на корисну модель №147153. Дата публікації 14.14. 2021 Бюл. №15.

3. Дерев'янюк О.А., Литвяк А.Н. Динамічна модель газоповітряної середи в умовно герметичному приміщенні при роботі генератора вогнегасного аерозолію / Проблемы пожарной безопасности. –Х.: НУГЗУ, 2018. - Вып.44. – С. 31-35

4. Положення про дослідно-випробувальну лабораторію територіального органу ДСНС України. 2021. ДСНС України.

5. Огляд діяльності дослідно-випробувальних лабораторій ГУ(У) ДСНС України в областях і місті Києві у 2020 році. ІДУНДЦЗ, 2021.

6. Практичний порадник виявлення ознак первинного вогнища пожежі шляхом аналізу результатів візуального дослідження термічних уражень конструкцій, предметів та матеріалів. Допоміжні методи визначення первинного вогнища пожежі. Побічні ознаки первинного вогнища пожежі. ДВЛ, Харків, 2019.

7. Кріса І.Я., Михайлов Ю.М., Белан С.В., Штангей Г.В., Єременко В.П. Методи визначення осередку пожежі: Навчальний посібник – Харків: АЦЗУ, 2005. - 215 с.

8. Наказ МВС України від 24.07.2017 «Про затвердження Порядку спільних дій Національної поліції України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень та інших по-дій, пов'язаних з пожежами»

9. Цимбал М. Л. Розслідування пожеж (огляд місця події та проблеми застосування спеціальних знань : [монограф., за ред. д-ра юр. наук, проф. В. Ю. Шепітька] / М. Л. Цимбал. – Х. : Гриф, 2004 р. – 360 с.

10. Russell K Chandler. Fire investigation. Australia: Delmar Cengage Learning, 2009.-531 с.

Допоміжна

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Сирих В.М. Автоматизовані інформаційні системи – перспективний напрямок розвитку пожежно-технічних досліджень. Экспертное обеспечение правосудия на современном этапе судебно-правовой реформы. Сб. науч.-практ. мат. – Симферополь, 2000. – С. 206-210.
3. Розслідування порушень встановлених законодавством вимог пожежної безпеки [Текст] : метод. рек. / О. В. Таран, В. М. Кіцелюк, М. А. Грига – К., 2017. – 48 с.
4. Безвесільний В. Д. Розслідування та судові експертизи пожеж : [довід.-метод. посібн.] / В. Д. Безвесільний, О.Ф. Дьяченко. – Х. : ТОВ «Компанія СМІТ», 2007. – 192 с.
5. Дослідження пожеж. Довідково-методичний посібник. К.: УкрНДІПБ МВС України, 1997. – 207 с
6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Мініюсту України від 30 грудня 2004 р. № 144/5 // Офіційний вісник України, – 2005. – № 5. – Ст. 325.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Доступ: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Сайт кафедри автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій. Дисципліна дослідження пожеж. Доступ: http://asbit.nuczu.edu.ua/view_disciplines.php?id_disc=13

Розробник:

Розробник:

Доцент кафедри автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій,
кандидат технічних наук, доцент

Олександр ДЕРЕВ'ЯНКО